

Om inkludering i frivillige organisasjoner

– og hvorfor det ikke alltid er så enkelt.

Teksten her handler om å begynne lavt på den sosiale stigen, lavere enn arbeiderklassen, ikke nødvendigvis om å være etnisk minoritet. Det er like vanskelig å være norsk og utenfor. Historiene er sanne, dog har jeg tatt meg bryet å sladde noe.

Prolog

Jeg har vært innvandrers i Norge siden før TV2, før OL og før Nei til EU. Jeg har opplevd innvandrere i alle farger og fasoner. Jeg har sett dem slite og klare seg, gjemme seg og vise seg. Noen har dødd.

Vi var ca. 100 på asylmottaket. Jeg var med på alt mulig. Jeg fikk brukte sko, sokker og shorts fra de innfødte. Vi slapp kontingent. Det var ikke kommunen, det var foreldrene som stilte opp og lot meg sitte på. Mine foreldre stilte opp og vinket.

Dette er bra, regjeringen liker det og oppfordrer ofte til såkalt «nasjonal dugnad» der de frivillige skal bidra til integrering. Men selv jeg, kron-eksemplet, himler med øyene ved tanken. Tenk etter! Jeg hadde mor og far, begge høyt utdannet, uredde nok til å tigge om ski, brukte fotballsokker, kjøring og hjelp. De måtte være udeprimerte og ha litt livsgnist igjen i seg. Dessuten lå det bedre til rette da. I '92 var innvandrere eksotiske rariteter, dugnadsånden var levende, folk var ikke så opptatt med sydenferier, og Facebook var ikke der til å fyre opp under fordommer.

Frivillighet er overskudd av energi i lokalsamfunnet

Siden har jeg engasjert meg. Ofte har jeg gått i felle etter felle med å ville dra

folk inn på den samme gode sti. Og jeg har brent meg. Jeg har ikke gitt opp, men jeg har erfaringer å dele:

1. Det handler ikke om hudfarge og språk. Det handler om sosial status, selvtillit og nettverk. Vi blander begrepene «tilflytter», «innvandrers» og «minoritet». En frivillig organisasjon må ha energi og økonomi til overs for å inkludere de svakerestilte. Ofte er det én stakkars ildsjel som drar hele lasset alene.

2. Selv når alt er tilrettelagt, må likevel objektet ha eget initiativ. Ofte havner tilflytteren i vinterdepresjon ut sommeren, og det siste han vil er å spille revy.

Et demokratisk bortvalg av den svakeste

Det var en gang en kommune som drev World music festival. Når de skulle kutte kostnader, kom de opp med følgende: «Vi gir festivalen til folket, og oppfordrer de etniske minoritetene i byen til å sitte i styret og dermed inkludere seg selv i kulturlivet. Vi sponser festivalen med kr. 200 000,-».

De sendte innkallinger til den bosniske forening, den vietnamesiske, somaliske, kurdiske, tyrkiske og så videre... Det var en komisk forsamling, alle aldre og farger, kommuneansatte, tidligere frivillige. Foreningene visste

oftest mer om å lage mat enn musikk. Vi skulle velge leder. Kareem fra Kurdistan stilte, Zulha fra Bosnia, Tian Nguyen fra Vietnam... og Marianne. Marianne var norsk sangerinne, smilende, godt likt, og hun kjente folk fra sine konserter gjennom mange år.

Jeg stemte på Marianne. Alle stemte på Marianne. Kareem var strukturert, utdannet og flink. Men, det handler ikke om kompetanse. Det handler om *street cred*. Marianne hadde viktige personer i sin bagasje. Kareem har bare bodd i Norge i 20 år. Ingen tanter i NRK, ingen onkler i lokalavisa. Marianne ga mye bedre odds til festivalen.

Hei, men alt kan vel ikke være så svart, da?

Nei da. Jeg går bare i forsvar for ildsjelene. Jeg føler at de gir så mye, men bare blir bedt om mer når de fortjener anerkjennelse. Det finnes like mange solskinnshistorier om utenfor'inger som har blitt inkludert til alles jubel. Min er en av dem. Ikke alt er svart, jeg prøver bare å inkludere også de tunge historiene.

For å spore inn: noen poetiske observasjoner av mine venner.

1. «Hver bosnier i Norge har en egen personlig nordmann». Alle har på et punkt vært ensom. En smilende sjel

Fra forestillingen *En Igor på feil side av Låven*. Foto: Birgit Fostervold

dukket opp og hjalp en inn i varmen og satte hjulene i gang.

2. «Når jeg har pause prøver jeg å snakke norsk minst mulig». Min eldre kollega var fornøyd, så TV om kvelden, gikk tur. Utover dette følte han ikke for å bli ytterligere organisert. Peace!

3. «De ser meg ikke i øynene, de gir meg et papir». Alt i Norge har et organisasjonsnummer. Prøv det andre. Se meg i øynene, inviter meg til familien din, og jeg vil bli med på alt du foreslår. Tilflyttere preger et samfunn. Flyktnin-

ger er svake. De har ikke vunnet en lottopremie. De er forvirret og stresset. Det kjennes i et lokalsamfunn. Mitt mottak bestod av 100 i en bygd på 5000. Frivilligheten fungerte. Men, sett 400 i en kommune med 300 innbyggere, og du har ikke nok frivillighet, overskuddsenergi, til å holde hodet over vannet.

Sørg for å bygge et sunt lokalmiljø på generelt grunnlag. Smil. Pass på at de svakere stilte ikke utgjør for høy prosent av lokalsamfunnet. Inkludering i samfunnet er en bivirkning av frivillighet.

Det er ikke de frivilliges ansvar. Hvis et miljø er nysgjerrig, positivt og økonomisk dyktig, vil dette gå av seg selv.

Tekst: Igor Dunderovic

IGOR DUNDEROVIC (fra Sarajevo, Bosnia og Hercegovina) er norsk dramatiker og visesanger.